PATVIRTINTA
Mažeikių darželio-mokyklos „Kregždutė“
direktoriaus 2026 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V1-58

MAŽEIKIŲ DARŽELIO-MOKYKLOS „KREGŽDUTĖ“ SMURTO IR PRIEKABIAVIMO (PATYČIŲ) PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mažeikių darželio-mokyklos „Kregždutė“ (toliau – Darželis-mokykla) Smurto ir priekabiavimo (patyčių) prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodekso 30 straipsniu, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 bei kitais galiojančiais teisės aktais.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – užtikrinti emociškai ir fiziškai saugią darbo ir ugdymo aplinką, kurioje netoleruojamas joks smurtas ar priekabiavimas, skatinama pagarba asmeniui, jo orumui, lygioms teisėms ir kuriama vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palanki aplinka.

3. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas Darželyje-mokykloje yra neatsiejami nuo emocinės vaikų, darbuotojų ir tėvų (globėjų, rūpintojų) gerovės bei pagarbių tarpusavio santykių.

4. Tvarkos aprašas nustato smurto ir priekabiavimo (įskaitant patyčias) prevencijos, intervencijos, pranešimų nagrinėjimo ir stebėsenos vykdymo tvarką Darželyje-mokykloje.

5. Smurtas ir priekabiavimas, įskaitant darbdavio, Darželio-mokyklos vadovo, darbuotojų, vaikų, tėvų (globėjų, rūpintojų) ar kitų su Darželio-mokyklos veikla susijusių asmenų taikomą smurtą ir priekabiavimą, Darželyje-mokykloje yra griežtai draudžiamas.

6. Tvarkos aprašas taikomas visiems Darželio-mokyklos bendruomenės nariams: vaikams, darbuotojams, administracijai, tėvams (globėjams, rūpintojams) ir kitiems asmenims, dalyvaujantiems Darželio-mokyklos veikloje.

7. Tvarkos aprašo tikslas – ugdyti pozityvų vaikų elgesį, kurti saugią ir draugišką atmosferą, nustatyti prevencijos ir intervencijos veiksmus individualiu, grupės, įstaigos ir šeimos lygmenimis.

8. Tvarkos aprašas grindžiamas šiais principais:

8.1. nulinės tolerancijos smurtui ir priekabiavimui;

8.2. reagavimo į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo jų formos ar turinio;

8.3. ankstyvos intervencijos;

8.4. visų Darželio-mokyklos bendruomenės narių atsakomybės;

8.5. vaiko interesų prioriteto;

8.6. konfidencialumo ir pagarbos asmens orumui.

9. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

9.1. **Smurtas ir priekabiavimas** – nepriimtinas elgesys ar jo grėsmė, pasireiškiantys vieną ar kelis kartus, kuriais siekiama ar sukeliama fizinė, psichologinė, seksualinė, ekonominė ar kita žala, įžeidžiamas asmens orumas, kuriama bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.

9.2. **Patyčios** – smurto ir (ar) priekabiavimo forma, pasireiškianti tyčiniais, dažniausiai pasikartojančiais veiksmais, kai psichologinę ar fizinę persvarą turintis asmuo ar asmenų grupė siekia pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar socialiai atskirti kitą asmenį.

9.3. Patyčių formos:

9.3.1. žodinės – pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, žeminimas;

9.3.2. fizinės – mušimas, stumdymas, spardymas, daiktų gadinimas;

9.3.3. socialinės – ignoravimas, atskyrimas, gandų skleidimas;

9.3.4. elektroninės – patyčios skaitmeninėje erdvėje.

9.4. **Smurtą ar patyčias patiriantis asmuo** – vaikas ar suaugęs (Darželio-mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas), kuris patiria ar galimai patiria smurtą, priekabiavimą ar patyčias iš vaikų, kitų darbuotojų ar vaikų tėvų (globėjų, rūpintojų).

9.5. **Smurtaujantis ar besityčiojantis asmuo** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis ar vykdantis smurto, priekabiavimo ar patyčių veiksmų kito vaiko ar suaugusio asmens atžvilgiu (tai aiškiai apima: vaiką - vaikui, vaiką-darbuotojui, darbuotoją-vaikui, darbuotoją-darbuotojui, tėvą-darbuotojui / vaikui).

9.6. **Patyčių stebėtojas –** vaikas ar suaugęs asmuo, matantis ar žinantis apie vykstančias patyčias.

9.7. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, apimanti Darželio-mokyklos bendruomenės narių švietimą, informavimą ir kitas prevencines priemones.

9.8. **Patyčių intervencija** – priemonių visuma, taikoma patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems ir stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

9.9. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėsena** – patyčių situacijos Darželyje-mokykloje stebėjimas, faktų ir informacijos rinkimas, analizė ir vertinimas, siekiant užtikrinti veiksmingą patyčių prevenciją ir valdymą.

9.10. Smurto ir priekabiavimo atvejai, kuriuose dalyvauja vaikai, nagrinėjami atsižvelgiant į vaiko amžių, brandą ir geriausius vaiko interesus, tačiau tai nepaneigia pareigos užtikrinti darbuotojų ir kitų suaugusiųjų teisę į saugią ir pagarbią darbo aplinką.

II SKYRIUS
SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA, PREVENCIJA IR INTERVENCIJA DARŽELYJE-MOKYKLOJE

10. Smurto ir patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Darželio-mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėsena rūpinasi Darželio-mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos (toliau – VGK) nariai, klasių ir darželio grupių mokytojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi Darželio-mokyklos bendruomenės nariai.

11. Darželio-mokyklos direktorius:

11.1. atsakingas už Darželio-mokyklos Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą;

11.2. remdamasi stebėsenos rezultatais, rengia Darželio-mokyklos smurto ir patyčių prevencijos priemonių planą metams ir pristato Darželio-mokyklos bendruomenei, prižiūri jo vykdymą;

11.3. kviečia vaiko tėvus (globėjus, rūpintojus) pokalbiui, informuoja juos apie pastebėtus smurto ar nepriežiūros požymius ir išklauso jų paaiškinimų;

11.4. informuoja klasės/grupės mokytoją apie nustatytus ar įtariamus smurto ar nepriežiūros požymius bei susitikimo su tėvais rezultatus ir pateikia rekomendacijas dėl tolimesnio elgesio;

11.5. užtikrina pranešimo apie smurtą ar nepriežiūrą formos užpildymą (Priedas Nr. 1) ir pranešimo registravimą Patyčių ir smurto registracijos žurnale (Priedas Nr. 2);

11.6. esant reikalui, informuoja policiją ir (ar) Valstybės vaiko teisių apsaugos tarnybą (VTAT) apie bet kokios formos smurto ir (ar) nepriežiūros šeimoje požymius vaiko atžvilgiu;

11.7. perduoda atvejo medžiagą Darželio-mokyklos vaiko gerovės komisijai.

12. Visais įtariamų ir realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas Darželio-mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą ar patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena vaikui, kuris smurtauja ar tyčiojasi, Darželio-mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

12.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar Darželio-mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.4. informaciją perduoda klasės/darželio grupės mokytojai, socialiniam pedagogui, direktoriaus pavaduotojui ugdymui apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias;

13. Pradinio ugdymo klasių, ikimokyklinio/ priešmokyklinio ugdymo grupių mokytojai pastebėjęs ar gavę informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias:

13.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai smurto ar patyčių atvejis;

13.2. organizuoja individualius pokalbius su smurto ar patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

13.3. vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną;

13.4. užpildo pranešimo apie smurtą/patyčias formą (Priedas Nr. 1); ją perduoda socialiniam pedagogui.

14. Socialinis pedagogas, priėmęs užpildytą formą, registruoja Smurto/Patyčių registracijos žurnale (Priedas Nr. 2):

14.1. nesibaigus smurto ar patyčių situacijai, imasi spręsti atvejį;

14.2. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja VGK posėdį;

15. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

15.1. ne vėliau kaip kitą darbo dieną organizuoja posėdį numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais, klase, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), priima sprendimus; esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

15.2 esant poreikiui, inicijuoja švietimo pagalbos teikimą vaikui;

15.3.vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

15.4. smurto ar nepriežiūros situacijai nesibaigiant ar jai kartojantis, informuoja Darželio-mokyklos direktorių.

16. Darželio-mokyklos direktorius, susipažinęs su atvejo medžiaga ir Vaiko gerovės komisijos siūlymais, sprendžia dėl papildomo ar pakartotinio kreipimosi į Valstybės vaiko teisių apsaugos tarnybą ar kitas kompetentingas institucijas.

17. Vaikui pasityčiojus ar smurtaujant prieš Darželio-mokyklos darbuotoją, apie tai informuojamas Darželio-mokyklos direktorius, kuris nedelsdamas imasi priemonių, užtikrinančių darbuotojo orumą ir saugią darbo aplinką.

18. Darželio-mokyklos direktorius, gavęs informaciją apie darbuotojo patiriamas ar jo paties inicijuojamas patyčias ar smurtą, privalo nedelsdamas imtis Darželio-mokyklos vidaus dokumentuose ir teisės aktuose numatytų veiksmų.

19. Visiems patyčių ar smurto dalyviams, atsižvelgiant į individualius poreikius Darželyje-mokykloje teikiama pedagoginė ar švietimo pagalbos specialistų pagalba. Nesant švietimo pagalbos specialisto, kurio konsultacija yra reikalinga, direktorius nukreipia vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) konsultacijai į pedagoginę, psichologinę tarnybą.

20. Bet kuris Darželio-mokyklos darbuotojas, gavęs informacijos, įtaręs ar pastebėjęs bet kokios formos smurto ir (ar) nepriežiūros šeimoje požymius vaiko atžvilgiu, nedelsdamas, bet ne vėliau kaip tą pačią darbo dieną, tiesiogiai (nesant galimybės – telefonu) informuoja Darželio-mokyklos direktorių, o jam nesant – direktoriaus pavaduotoją ugdymui ir/ar socialinį pedagogą.

III SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

21. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku, jo šeima ir asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir tvarkomi vadovaujantis galiojančiais teisės aktais. Informacija naudojama tik tiek, kiek būtina Darželio-mokyklos darbuotojams ir institucijoms vykdyti jiems pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22.. Tvarkos aprašas gali būti keičiamas ir papildomas pasikeitus teisės aktams Darželio-mokyklos direktoriaus įsakymu. Tvarkos aprašas skelbiama Darželio-mokyklos interneto svetainėje ir yra prieinama visiems Darželio-mokyklos bendruomenės nariams.

_____

Smurto ir (ar) patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo 1 priedas

MAŽEIKIŲ DARŽELIO-MOKYKLOS „KREGŽDUTĖ“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR (AR) PATYČIAS FORMA

_____
Pranešimo data

Ugdymo įstaigos pavadinimas Mažeikių darželis-mokykla „Kregždutė“

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir (ar) patyčias(vardas, pavardė, pareigos):	
Kas pranešė apie smurtą ir (ar) patyčias (vardas, pavardė, pareigos, ryšys su įvykiu):	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia smurto ir (ar) patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėti tinkamus variantus)	
☐ ***Fizinės***: smurtiniai veiksmai (stumdymas, mušimas, spardymas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas, plaukų pešiojimas, žnybimas ir kt.) ☐ ***Socialinės/ psichologinės***: žeminimas, grasinimai, bauginantys gestai ar mimika, ignoravimas, atstūmimas, izoliavimas. ☐ ***Elektroninės***: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). ☐ ***Kiti pastebėjimai*** (įrašyti) _____.	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie smurto ir (ar) patyčių dalyvius:

Asmuo patyręs smurtą ir (ar) patyčias: vardas, pavardė, statusas (vaikas, darbuotojas), amžius(jeigu vaikas), grupė/ klasė, pareigos (jeigu darbuotojas).	
Asmuo (-ys), kuris (-ie) galimai tyčiojosi ar smurtavo: vardas (ai), pavardė (ės), statusas (vaikas (ai), darbuotojas (ai)), amžius (jeigu vaikas (ai)), grupė/ klasė, pareigos (jeigu darbuotojas (ai)). :	
Stebėtojas (ai) (jeigu yra): Vardas (-ai), pavardė (-ės): amžius, klasė/grupė, pareigos:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

Darželio-mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

Veiksmų po įvykio, planas su:

Su asmeniu, patyrusiu smurtą ir (ar) patyčias:	
Su asmeniu, kuris tyčiojosi ar smurtavo:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjais, rūpintojais) (jeigu taikoma):	
Su kitais Darželio-mokyklos darbuotojais/ specialistais:	
Kita (įrašyti):	

Forma užpildyta (vardas, pavardė, pareigos, parašas): .....
.....
Data: .....

Smurto ir (ar) patyčių prevencijos ir intervencijos tvarkos aprašo 2 priedas

MAŽEIKIŲ DARŽELIO-MOKYKLOS „KREGŽDUTĖ“
SMURTO / PATYČIŲ REGISTRACIJOS ŽURNALAS

F- fizinės
Ž- žodinės
S- socialinės
K- kibernetinės, (elektroninės, skaitmeninė erdvė)
V -vaikas
S - suaugęs bendruomenės narys

Eil. Nr.	Data	Pranešėjo vardas, pavardė, pareigos	Smurto ir (ar) patyčių pobūdis F, Ž, S, K	Smurtą ir (ar) patyčias patariantis asmuo V, S	Smurtaujantis asmuo V, S	Pastabos

SMURTO IR PATYČIŲ ATVEJO REAGAVIMO SCHEMA DARBUOTOJAMS (24–48 VAL.)

Ši schema skirta visiems Darželio-mokyklos darbuotojams kaip praktinis vadovas, nusakantis veiksmų eigą nuo smurto ar patyčių pastebėjimo iki situacijos stabilizavimo.

I ETAPAS – NEDELSTI (0–24 val.)

1. Kas pastebi ar gauna informaciją (bet kuris darbuotojas):
- nedelsdamas įsikiša ir nutraukia netinkamą elgesį;
- užtikrina visų dalyvių fizinį ir emocinį saugumą;
- aiškiai įvardija, kad smurtas ir patyčios Darželyje-mokykloje netoleruojami;
- apie įvykį informuoja grupės mokytoją, administraciją arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui.

2. Jei kyla grėsmė sveikatai ar saugumui:
- nedelsiant kviečiama skubi pagalba ar policija;
- apie tai informuojamas Darželio-mokyklos direktorius.

II ETAPAS – FIKSUOTI IR ĮVERTINTI (iki 24 val.)

3. Klasės/grupės mokytojas (kai dalyvauja vaikai):
- surenka pirminę informaciją;
- išsiaiškina, ar situacija atitinka patyčių ar smurto požymius;
- vykdo trumpus individualius pokalbius su dalyviais;
- užpildo pranešimo apie smurtą ir (ar) patyčias formą (Aprašo 1 priedas).

4. Administracija (kai patyčias patiria suaugęs asmuo):
- išsiaiškina situaciją;
- organizuoja individualius pokalbius su dalyviais;
- užpildo pranešimo apie smurtą ir (ar) patyčias formą (Aprašo 1 priedas).

III ETAPAS – REGISTRUOTI IR ORGANIZUOTI PAGALBĄ (24–48 val.)

5. Atsakingas asmuo (Vykdymo grupės / VGK paskirtas):
- registruoja pranešimą smurto ir (ar) patyčių registracijos žurnale (Aprašo 2 priedas);
- įvertina situacijos sudėtingumą;
- sprendžia dėl tolimesnių veiksmų.

6. Jei situacija sudėtinga ar kartojasi:
- inicijuojamas Vaiko gerovės komisijos posėdis;
- sudaromas veiksmų planas (individualūs pokalbiai, stebėsena, pagalbos priemonės);
- apie veiksmus informuojamas Darželio-mokyklos direktorius.

IV ETAPAS – STEBĖTI IR UŽTIKRINTI SAUGUMĄ (po 48 val.)

7. Klasės/ grupės mokytojas / administracija:
- vykdo situacijos stebėseną;
- palaiko ryšį su vaikų tėvais (globėjais, rūpintojais) ar darbuotojais;
- fiksuoja pokyčius ir, esant poreikiui, inicijuoja pakartotinius veiksmus.

8. Vaiko gerovės komisija:
- analizuoja taikytų priemonių veiksmingumą;

- koreguoja veiksmų planą;
- teikia rekomendacijas Darželio-mokyklos direktoriui.

SVARBU ŽINOTI

- Atsakomybė reaguoti tenka kiekvienam darbuotojui.
- Intervencijos priemonės diferencijuojamos pagal tai, ar dalyvis yra vaikas, ar suaugęs, bet apsauga užtikrinama visiems.
- Konfidencialumas ir pagarba asmens orumui užtikrinami visais etapais.